

O B S A H

Predslov

Prvá kapitola ...

VZNIK, VÝVOJ A SÚČASNÉ ÚLOHY POLITICKEJ EKONÓMIE SOCIALIZMU

1. Vznik ekonomickej teórie socializmu

1.1. Utopický socializmus

1.2. Marx a Engels - zakladatelia vedeckého socializmu ...

1.3. V. I. Lenin a vedecké základy politickej ekonómie socializmu

2. Vývoj politickej ekonómie socializmu

2.1. Politická ekonómia socializmu v dvadsiatych rokoch ..

2.2. Tridsiate a štyridsiate roky

2.3. Obdobie od začiatku 50. rokov do polovice 60. rokov

3. Súčasné úlohy politickej ekonómie socializmu

3.1. Význam politickej ekonómie socializmu rastie

3.2. Poslanie a funkcie politickej ekonómie socializmu

3.3. Charakter poznatkov politickej ekonómie socializmu

Druhá kapitola

PREDMET A METÓDY POLITICKEJ EKONÓMIE SOCIALIZMU

1. Predmet politickej ekonómie socializmu

1.1. Politická ekonómia v širokom a užšom zmysle

1.2. Socialistické výrobné vzťahy ako predmet politickej ekonómie socializmu

1.2.1. Socialistické vlastnícke vzťahy - základ výrobných vzťahov socializmu

1.2.2. Vlastnícke vzťahy a výrobné vzťahy

1.3. Predmet politickej ekonómie socializmu a výrobné sily

1.4. Súvislosť predmetu politickej ekonómie socializmu s hospodárskou politikou

1.5. Vzťah medzi politickou ekonómiou socializmu a ostatnými ekonomickými vedami

2. Metóda politickej ekonómie socializmu

2.1. Všeobecné princípy metodológie politickej ekonómie socializmu

2.1.1. Osobitosti metódy politickej ekonómie socializmu

- 2.2. Využívanie vedeckých metód na základni dialekticko-materialistickej metodológie v politickej ekonómii socializmu
- 2.2.1. Metóda vedeckej abstrakcie. Postup od abstraktného ku konkrétnemu
- 2.2.2. Jednota logického a historického
- 2.2.3. Analýza a syntéza
- 2.2.4. Indukcia a dedukcia. Ich jednota
- 2.2.5. Kvantitatívne metódy
- 2.2.6. Experimentálne metódy
- 2.2.7. Heuristické metódy
- 2.3. Metóda výkladu politickej ekonómie socializmu

Tretia kapitola

EKONOMICKÉ ZÁKONITOSTI VZNIKU A VÝSTAVBY SOCIALIZMU

1. Nevyhnutnosť vzniku socializmu ako prvej fáze komunistickej spoločensko-ekonomickkej formácie
2. Nastolenie diktatúry proletariátu ako začiatok socialistickej revolúcie
3. Prvé hospodárske opatrenia diktatúry proletariátu /zospoločenšenie výrobných prostriedkov/

Štvrtá kapitola

EKONOMIKA PRECHODNÉHO OBDOBIA OD KAPITALIZMU K SOCIALIZMU

1. Prechodné obdobie od kapitalizmu k socializmu a jeho nevyhnutnosť
2. Hlavné ekonomické sektory v prechodnom období od kapitalizmu k socializmu
- 2.1. Ekonomické sektory prechodného obdobia
- 2.2. Pôsobenie ekonomických zákonov v prechodnom období
3. Premena mnohosektorovej ekonomiky na socialistickú
 - 3.1. Socialistická industrializácia
 - 3.2. Socialistická prestavba poľnohospodárstva
4. Víťazstvo socializmu

Piata kapitola

OSOBITOSTI PRECHODU K SOCIALIZMU V PRIEMYSLE VYSPELÝCH A ROZVOJOVÝCH KRAJINÁCH

Šiesta kapitola

ETAPY VÝVOJA SOCIALISTICKEJ SPOLDČNOSTI

1. Etapy rozvoja socialistickej spoločnosti

2. Etapa budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti
3. Etapa rozvinutej socialistickej spoločnosti
4. Ekonomika rozvinutej socialistickej spoločnosti

Siedma kapitola

SOCIALISTICKÉ VLASTNÍCTVO A ŠTRUKTÚRA SOCIALISTICKÝCH VÝROBNÝCH VZŤAHOV

1. Podstata spoločenského vlastníctva a jeho rozvinutie do sústavy výrobných vzťahov
2. Formy spoločenského vlastníctva
3. Fungovanie socialistickeho spoločenského vlastníctva
4. Štátne socialistické vlastníctvo
5. Družstevná forma vlastníctva /najmä so zreteľom na jej fungovanie v socialistickej hospodárstve/
6. Osobné vlastníctvo
7. Kritika buržoázneho a revizionistického poňatia socialistickeho vlastníctva

Osma kapitola

FAKTORY SOCIALISTICKEJ VÝROBY

1. Pracovná sila v socializme
- 1.1. Úhranná pracovná sila
- 1.2. Kolektívna pracovná sila
- 1.3. Individuálna pracovná sila
2. Materiálne-technická základňa socializmu
- 2.1. Zdokonaľovanie materiálne-technickej základne socializmu, vedecko-technický rozvoj, vedecko-technický pokrok, vedecko-technická revolúcia
- 2.2. Aspekty skúmania vedecko-technického rozvoja
3. Prírodné prostredie a prírodné zdroje socialistickej výroby

Deviata kapitola

1. Charakter práce v socializme
- 1.1. Spoločenská forma práce v socializme
- 1.1.1. Slobodná práca pre seba a pre spoločnosť
- 1.1.2. Všeobecnosť práce
- 1.1.3. Socialistické sústaženie
- 1.1.4. Socialistická pracovná disciplína
- 1.1.5. Hmotné a morálne stimuly
- 1.2. Bezprostredne spoločensky charakter práce v socializme

Desiata kapitola

PRODUKTIVITA SPOLOČENSKEJ PRÁCE ZA SOCIALIZMU

1. Meranie množstva vynaloženej produktívnej práce
2. Podstata produktivity práce a jej vzťah k intenzite práce
3. Vplyv rastu produktivity spoločenskej práce na hodnotové zloženie jedného výrobku alebo všeobecné zákonitosti rastu produktivity spoločenskej práce
4. Vzájomný vzťah produktivity živej práce a produktivity spoločenskej práce
5. Faktory rastu produktivity práce
6. Zákon nepretržitého rastu produktivity práce v socializme

Jedenásta kapitola

POTREBY V SOCIALISTICKEJ SPOLOČNOSTI A ICH ÚLOHA V ROZVOJI VÝROBY

1. Podstata kategórie potrieb
2. Druhy potrieb
3. Úloha potrieb v rozvoji socialistickej výroby
4. Tendencie vo vývoji potrieb
5. Záujmy
6. Systém a štruktúra záujmov

Dvanásta kapitola

ZÁKLADNÝ EKONOMICKÝ ZÁKON SOCIALIZMU

1. Základný ekonomický zákon socializmu
2. Vzájomný vzťah potrieb a výroby v socialistickej spoločnosti
3. Základný ekonomický zákon socializmu a politika socialistickeho štátu

Trinásta kapitola

PLÁNOVITÝ ROZVOJ SOCIALISTICKEJ EKONOMIKY

1. Nevyhnutnosť plánovitého rozvoja socialistickej ekonomiky
2. Plánovitost' ako podstatná charakteristická vlastnosť socializmu
3. Zákon proporcionálneho rozvoja a jeho pôsobenie v socializme
4. Proporcie spoločenskej výroby
5. Zmeny v proporciách
6. Socialistické plánovanie a jeho princípy

- 7. Metódy plánovania
- 8. Ekonomická úloha socialistického štátu
- 9. Kritika buržoázných a revizionistických nárokov na socialistické plánované hospodárstvo

Štrnástá kapitola

TOVAROVÁ VÝROBA ZA SOCIALIZMU

- 1. Nutnosť, podstata a príčiny tovarovej výroby za socializmu
 - 1.1. Socializmus a existencia tovarovo-peňažných vzťahov, kategórií a zákonitostí
 - 1.2. Príčiny existencie tovarovej výroby za socializmu
 - 1.3. Zvláštnosti socialistickej tovarovej výroby
- 2. Tovar a jeho vlastnosti

 - 2.1. Bezprostredne spoločenský charakter práce a práca konkrétna a práca abstraktná
 - 2.2. Užitková hodnota a hodnota tovarov za socializmu

- 3. Peniaze a ich funkcie za socializmu

Pätnástá kapitola

ZÁKON HODNOTY, TRH A PEŇAŽNÝ OBEH ZA SOCIALIZMU

- 1. Zákon hodnoty za socializmu

 - 1.1. Pôsobenie zákona hodnoty za socializmu
 - 1.2. Zákon hodnoty a cena za socializmu

- 2. Trh za socializmu
- 3. Zákon dopytu a ponuky
- 4. Peňažný obeh za socializmu

Šestnástá kapitola

ROZDEĽOVANIE PODĽA PRÁCE A MZDA ZA SOCIALIZMU

- 1. Rozdeľovanie ako súčasť reprodukčného procesu
- 2. Rozdeľovanie za socializmu
- 3. Podstata zákona rozdeľovania podľa práce
- 4. Rovnosť a nerovnosť v rozdeľovaní
- 5. Mzda za socializmu
- 6. Mzdová sústava a jej účinnosť ,.....

17. Kapitola

EKONOMICKÉ POSTAVENIE SOCIALISTICKÉHO PODNIKU	254
1. Socialistický podnik ako základný článok socialistickej ekonomiky	254
2. Sociálno-ekonomické funkcie socialistického podniku ...	259
2.1. Výrobná funkcia	260
2.2. Predajná /dodávateľská/ funkcia	260
2.3. Nákupná funkcia	260
2.4. Vedecko-technická funkcia	261
2.5. Podnikateľská funkcia	261
2.6. Okrem ekonomických funkcií /výrobná, odbytová, nákupná, vedecko-technická a podnikateľská/	262
3. Ekonomicko-organizačné formy socialistického podniku	263
3.1. Odborový podnik	264
3.2. Trust podnikov	264
3.3. Koncern	264

18. Kapitola

CHOZRASČOT	268
1. Nevyhnutnosť chozrasčotu v socializme	269
2. Podstata chozrasčotu	270
3. Základné princípy chozrasčotu	272
4. Úplný chozrasčot	275
5. Základné cesty rozvoja chozrasčotu v ČSSR v siedmej päťročnici	279

19. Kapitola

KOLOBEH A OBRAT FONDŮ SOCIALISTICKÝCH PODNIKŮV	282
1. Kolobeh fondov socialistických podnikov	282
1.1. Ekonomická charakteristika fondov	282
1.2. Tri štádia kolobehu fondov socialistických podnikov	283
1.3. Tri formy a tri figúry kolobehu fondov, ich jednota a rozpornosť	284
1.4. Zvláštnosti kolobehu fondov v poľnohospodárskych družstvách	286
2. Obrat fondov socialistických podnikov	286
2.1. Ekonomická charakteristika obratu fondov	286
2.2. Doba výroby a doba obehu	287
2.3. Štruktúra fondov a ich členenie z hľadiska obratu	287
3. Základné fondy	289
3.1. Základné fondy socialistických štátnych a družstevných podnikov	289

3.2. Fyzické a morálne opotrebenie základných fondov	289
3.3. Amortizácia	291
3.4. Ekonomická úloha odpisov	291
3.5. Zlepšené využívanie základných výrobných fondov a jeho efekt	292
4. Obežné a obehové fondy. Obežné prostriedky	293
4.1. Ekonomická charakteristika obežných a obehových fondov socialistických podnikov	293
4.2. Ekonomická charakteristika obežných prostriedkov socialistických podnikov	294
4.3. Národohospodársky význam zrýchľovania obratu obežných prostriedkov	295
20. Kapitola	
SPOLOČENSKÉ VÝROBNÉ NÁKLADY, VLASTNÉ NÁKLADY A CENY	297
1. Vlastné náklady socialistického podniku a spoločenské výrobné náklady	297
1.1. Charakteristika spoločenských výrobných nákladov a vlastných nákladov	297
2. Vzťah dynamiky spoločenských výrobných nákladov a vlastných nákladov	299
3. Členenie vlastných nákladov	300
4. Cenová sústava	302
5. Plánovanie a tvorba cien	306
21. Kapitola	
TVORBA, ROZDEĽOVANIE A POUŽITIE DOCHODKOV PODNIKU /VHJ/	308
1. Čistý dôchodok spoločnosti a jeho rozdeľovanie	308
1.1. Centralizovaný čistý dôchodok štátu	309
1.2. Vzťah medzi čistým dôchodkom podniku /VHJ/ a ziskom podniku /VHJ/	310
2. Zisk socialistického podniku /VHJ/	311
2.1. Sociálno-ekonomický obsah zisku v socializme	311
2.2. Tvorba zisku socialistického podniku /VHJ/ a jeho výpočet	311
2.3. Činitele vplývajúce na výšku zisku	312
3. Rozdeľovanie a použitie zisku štátneho výrobného podniku /VHJ/ v ČSSR	313
3.1. Rozdeľovanie zisku podniku /VHJ/	313
3.2. Tvorba a použitie podnikových finančných fondov a finančných fondov VHJ	314
3.3. Tvorba a použitie fondov hmotnej stimulácie VHJ a podniku	315

22. Kapitola		
	SOCIALISTICKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA SÚSTAVA V ČSSR A OSOBITOSTI REPRODUKCIE V POĽNOHOSPODÁRSKÝCH DRUŽSTVÁCH	318
	1. Štátne socialistické poľnohospodárske podniky	318
	2. Proces zrodu socialistickej poľnohospodárskej veľkovýroby	319
	3. Osobitosti reprodukcie družstevných poľnohospodárskych podnikov	321
	4. Výroba a rozdeľovanie výsledkov výroby v JRD	323
23. Kapitola		
	SOCIALISTICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO A RENTOVÉ VZŤAHY	329
	1. Renta a jej úloha v socialistickom poľnohospodárstve	329
	2. Československá poľnohospodárska sústava a riešenie rento- vých vzťahov	335
24. Kapitola		
	ZÁKONITOSTI SOCIALISTICKEJ ROZŠÍRENEJ REPRODUKCIE	341
	1. Spoločenský produkt a národný dôchodok	342
	2. Sféra materiálnej a nemateriálnej výroby	346
25. Kapitola		
	NÁRODNÝ DOCHODOK ZA SOCIALIZMU	348
	1. Faktory rastu národného dôchodku	348
	1.1. Marxistické chápanie faktorov rastu	348
	1.1.1. Priame faktory rastu	348
	1.1.2. Nepriame faktory rastu národného dôchodku	349
	1.1.3. Investície a dynamika výroby	350
	1.1.3.1. Efektívnosť výrobných fondov	350
	1.1.3.2. Efektívnosť investícií	351
	1.1.3.3. Prírodné zdroje ako faktor rastu národného dôchodku	353
	1.1.4. Neinvestičné faktory rastu národného dôchodku	354
	2. Extenzívny a intenzívny rast národného dôchodku	356
	2.1. Problémy presadzovania intenzívneho typu rastu	357
	v ČSSR	357
	3. Rozdeľovanie národného dôchodku	358
	3.1. Prvotné rozdeľovanie národného dôchodku	358
	3.2. Druhotné rozdeľovanie národného dôchodku	360
	3.3. Použitie národného dôchodku	361

26. Kapitola

REALIZÁCIA SPOLOČENSKÉHO PRODUKTU	365
1. Realizácia spoločenského produktu a Marxove schémy reprodukcie	366
1.1. Schéma jednoduchej reprodukcie	367
1.2. Schéma rozšírenej reprodukcie	370
2. Bilancovanie medziodvetvových vzťahov a niektoré proporcie socialistickej rozšírenej reprodukcie	371

27. Kapitola

PRIESTOROVÁ STRÁNKA PROPORCIONALITY SOCIALISTICKEJ EKONOMIKY	378
--	-----

28. Kapitola

EFEKTÍVNOSŤ SPOLOČENSKEJ VÝROBY ZA SOCIALIZMU	389
1. Obsah a formy efektívnosti spoločenskej výroby ako ekonomickej kategórie	389
1.1. Formy kategórie efektívnosti spoločenskej výroby za socializmu	390
2. Sústava ukazovateľov efektívnosti spoločenskej výroby za socializmu	393
2.1. Syntetický ukazovateľ efektívnosti spoločenskej výroby	393
2.2. Sústava čiastkových ukazovateľov efektívnosti spoločenskej výroby	394
2.2.1. Ukazovatele efektívnosti pracovných síl	395
2.2.2. Ukazovatele efektívnosti pracovných prostriedkov	395
2.2.2.1. Ukazovatele efektívnosti investícií	395
2.2.2.2. Ukazovatele efektívnosti základných fondov	398
2.2.3. Ukazovatele efektívnosti pracovných predmetov	399
2.2.4. Súbor opatrení a zvyšovanie efektívnosti výrobných faktorov	399
2.3. Mechanizmus zvyšovania efektívnosti spoločenskej výroby za socializmu	400

29. Kapitola

OBEH TOVARU	402
1. Zvláštnosti tovarového obehu za socializmu	402
2. Výroba, obeh, spotreba	403
3. Sféry obehu tovaru	403
4. Socialistický obchod	405

30. Kapitola

SOCIALISTICKÉ FINANČIE	407
1. Socialistické financie	407
1.1. Podstata financií	407
1.2. Funkcie financií	407
1.3. Súčasti financií	408
1.4. Plánovité riadenia financií	409
2. Rozpočtová sústava	410
2.1. Štátny rozpočet	410
2.2. Príjmy štátneho rozpočtu	412
2.3. Výdavky štátneho rozpočtu	413
3. Sústava podnikových financií	415
4. Úverová sústava	416
4.1. Miesto úveru v socialistickej ekonomike	417
4.2. Úrok	418
4.3. Banky a banková sústava	419
4.4. Medzinárodný socialistický úver a medzinárodné banky RVHP	421
5. Poistovacia sústava	422
6. Peňažný obeh	423
6.1. Hotovostný a bezhotovostný peňažný obeh	423
6.2. Plánovité riadenie peňažného obehu	424

31. Kapitola

ŽIVOTNÁ ÚROVEŇ A SOCIALISTICKÝ SPÔSOB ŽIVOTA	426
1. Vymedzenie podstaty pojmu životná úroveň	426
2. Zložky životnej úrovne	426
2.1. Zložky zahrňujúce oblasť hmotnej spotreby a služieb	426
2.2. Zložky zahrňujúce pracovné a mimopracovné podmienky	431
2.3. Vzájomný vzťah medzi jednotlivými zložkami životnej úrovne	432
3. Činitele zvyšovania životnej úrovne	433
3.1. Vzájomný vzťah životnej úrovne a výroby	434
4. Nástroje zvyšovania životnej úrovne	434
4.1. Zvyšovanie čistých nominálnych miezd resp. príjmov	434
4.2. Usmerňovanie vývoja maloobchodných cien	436
4.3. Rozšírenie spoločenskej spotreby obyvateľstva	437
5. Tendencie v rozvoji jednotlivých zložiek životnej úrovne	439
6. Ukazovatele zvyšovania životnej úrovne	441
7. Socialistický spôsob života	442
8. Vzťah životnej úrovne a socialistického spôsobu života	444

32. Kapitola		
	ZÁKLADNÉ RYSY SVETOVEJ SOCIALISTICKEJ SÚSTAVY	445
1.	Nevyhnutnosť vzniku svetovej socialistickej sústavy	445
1.1.	Vítazstvo socializmu v jednej krajine	445
1.2.	Vznik svetovej socialistickej hospodárskej sústavy a jej miesto v svetovej ekonomike	446
2.	Zákonnosti vývoja svetového socialistického spoločenstva	449
33. Kapitola		
	SOCIALISTICKÁ EKONOMICKÁ INTEGRÁCIA.....	455
1.	Rozvoj medzinárodnej socialistickej delby práce - objek- tívna podstata socialistickej ekonomickej integrácie	455
1.1.	Tendencia rozvoja medzinárodnej socialistickej delby práce	455
1.2.	Oblasti zamerania socialistickej ekonomickej integrácie	461
2.	Subjektívne prvky socialistickej ekonomickej integrácie	464
2.1.	Rada vzájomnej hospodárskej pomoci a jej orgány	464
2.2.	Komplexný program ďalšieho prehĺbenia a zdokonaľe- nia spolupráce a rozvoja ekonomickej integrácie členských krajín RVHP	465
2.3.	Formy hospodárskej spolupráce a ich vyvojové ten- dencie vo svetovom socialistickom spoločenstve	467
34. Kapitola		
	HOSPODÁRSKE SÚŤAŽENIE DVOCH SVETOVÝCH SÚSTAV	471
1.	Triedny a historický charakter hospodárskeho súťaženia dvoch svetových sústav	471
2.	Hospodárske súťaženie v podmienkach existencie jediného socialistického štátu	473
3.	Vznik svetovej socialistickej sústavy - nová etapa hos- podárskeho súťaženia	475
4.	Hospodárske súťaženie v podmienkach rozvíjajúcej sa vedecko-technickej revolúcie	477
35. Kapitola		
	BUDOVANIE MATERIÁLNO-TECHNICKEJ ZÁKLADNE KOMUNIZMU	481
1.	Nevyhnutnosť a charakter prechodu od socializmu ku komunizmu	481
1.1.	Charakter prechodu ku komunizmu	482
1.3.	Spoločné a odlišné znaky socializmu a komunizmu ...	484

2. Vedecko-technická revolúcia a prechod ku komunizmu	485
2.1. Zmeny v spoločenskej funkcii vedy	485
3. Veda ako bezprostredná výrobná sila	486
3.1. Veda ako bezprostredná výrobná sila v podmienkach VTR	487
3.2. Základné formy výrobnjej aplikácie vedy	488
4. Charakteristika materiáľno-technickej základne komunizmu	491
4.1. Komplexná automatizácia výroby	492
4.2. Nová energetická základňa	493
4.3. Zavádzanie progresívnych technológií	494
4.4. Premeny v pracovných predmetoch	495
4.5. Ovládanie biologických procesov	496

36. Kapitola

PRERASTANIE SOCIALISTICKÝCH VÝROBNÝCH VZŤAHOV NA KOMUNISTICKÉ	499
1. Komunistická práca, zmeny v deľbe práce a vo funkciách človeka	499
1.1. Zmena funkcií človeka v automatizovanej výrobe	499
1.2. Premeny práce v podmienkach vedecko-technickej revolúcie	500
1.3. Komunistická práca	503
2. Prerastanie socialistických výrobných vzťahov na komunistické	504
2.1. Prerastanie socialistického vlastníctva na komunistické	505
2.2. Premeny vo vzťahoch rozdeľovania, výmeny a spotreby	506
3. Komunistická spoločenská samospráva	509
OBSAH	511